

ЕРИТРОЦИТАРНА СИСТЕМА КРОВІ КРОЛІВ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ *HYPLUS* ЗА ДІЇ БІОЛОГІЧНО АКТИВНОЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ «ГУМІЛІД»

В. О. Уткіна, Л. М. Степченко
utkina_VA@i.ua

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Проблемою в сучасному промисловому кролівництві є процес переходу від молочного підперіоду існування до підперіоду статевого дозрівання кролів, що супроводжується змінами процесів травлення та інших фізіологічних функцій. Зміна цих підперіодів розвитку завжди супроводжується стресом. Для підтримки гомеостатичних процесів в організмі застосовують різні маловивчені кормові добавки, які часто негативно впливають на еритроцитарну систему крові і на організм загалом. Еритроцитарна система крові відображає фізіологічну чутливість тварин до дії зовнішніх чинників. Речовини гумінової природи мають імуномодельовальні та адаптогенні властивості. На тлі стресу гумінові речовини нівелюють різкі коливання фізіологічного стану і мобілізують організм на протидію його наслідкам. Однак вивчення впливу біологічно активної кормової добавки гумінової природи «Гумілід» на еритроцитарну систему крові кролів м'ясної породи *Hyplus* у період з 43-ї до 71-ї доби життя вивчений недостатньо.

Дослідження проводили у стандартних умовах віварію клініки ДДАЕУ. Для експерименту відібрали кролів м'ясної породи віком від 43-ї до 71-ї доби. Було сформовано дві аналогічні групи — контрольну та дослідну по 6 кролів у кожній піддослідній групі на початку експерименту. Умови годівлі та утримання кролів були однаковими, що відповідало встановленим нормам господарства ООО «Днепр Кроль». Кролям дослідної групи (кожному індивідуально) упродовж 21 доби виповнали біологічно активну кормову добавку «Гумілід» (ТУ У 15.7-00493675-004:2009) у вигляді водного розчину в кількості 5 мг/кг маси тіла. Експеримент тривав 28 діб, у т.ч. дослідний період — 21 доба та період післядії — 7 діб. Кров відбирали з вушної вени. У стабілізованій крові кролів визначали гемоглобін, кількість еритроцитів та лейкоцитів, гематокрит за допомогою гематологічного аналізатора *PCE-90Wet*. Окремо розрахунковим методом розраховували еритроцитарні коефіцієнти. Оцінку статистичної вірогідності кількісних показників здійснювали за критерієм Стьюдента з використанням програми *Microsoft Excel*.

На тлі застосування кормової добавки «Гумілід» вміст гемоглобіну у крові кролів дослідної групи на 57-, 64- та 71-у добу був вищим на 14,67 % ($P \leq 0,05$), 14,63 % ($P \leq 0,001$) і 9,98 % ($P \leq 0,001$) порівняно з контролем. Кількісне значення еритроцитів у віці 57, 64 і 71 доба мало тенденцію до збільшення на 12,01 % ($P \leq 0,05$), 15,17 % ($P \leq 0,001$) і 6,5 % ($P \leq 0,05$) порівняно з контролем у цей віковий період. Кількість лейкоцитів була в межах фізіологічної норми. Однак варто зазначити про вірогідне збільшення кількості лейкоцитів у крові 57-, 64- та 71-добових кролів дослідної групи на 36,9 % ($P \leq 0,001$), 29,50 % ($P \leq 0,001$) і 11,93 % ($P \leq 0,01$) відповідно порівняно з контролем у ці вікові періоди. Дослідження показали вірогідне збільшення величини гематокриту дослідної групи тварин у віці 57 діб та 64 доби — на 16,07 % ($P \leq 0,01$) і 10,82 % ($P \leq 0,01$), ніж у контролі в цей віковий період. Показники MCV, MCV та MCHC у тварин піддослідних груп були в межах референтних значень. Лише у віці 71 доба у кролів дослідної групи було вірогідне збільшення MCHC на 7,40 % ($P \leq 0,05$), ніж у контролі. Це може бути пов'язане з кращим засвоєнням заліза еритроцитами.

Таким чином, додавання «Гуміліду» як кормової добавки до основного раціону кролів покращило кисневе забезпечення, активізацію обмінних процесів, фізіологічний стан дослідної групи кролів, що відображено у показниках еритроцитарної системи крові.

Ключові слова: КРОЛІ, ГУМІЛІД, ЕРИТРОЦИТАРНА СИСТЕМА КРОВІ